

تحلیل عاملی مرتبه بالاتر پرسش‌نامه پنج عامل بزرگ شخصیت: دو عامل یا یک عامل؟

زهرا تنها^۱، راضیه جلیلی^۲، فاطمه خسروی^۳

۱- نویسنده مسئول- استادیار گروه روانشناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خرم آباد، خرم آباد- ایران

۲- استادیار گروه علوم تربیتی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خرم آباد، خرم آباد- ایران

۳- کارشناس روانشناسی تربیتی، گروه روانشناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه خرم آباد - ایران

چکیده

شواهد تجربی نشان می‌دهد که پرسش‌نامه پنج عامل بزرگ شخصیت قابل تقلیل به دو عامل ثبات و انعطاف پذیری و یک عامل عمومی است. پژوهش حاضر با هدف بررسی تحلیل عاملی مرتبه بالاتر پرسش‌نامه پنج عامل بزرگ شخصیت به منظور دستیابی به دو یا یک عامل زیربنایی انجام شد. بدین منظور، تعداد ۳۱۰ (۱۵۰ پسر و ۱۶۰ دختر) دانشجوی دوره کارشناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد خرم آباد به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای طبقه‌ای انتخاب شدند و به پرسش‌نامه پنج عامل بزرگ شخصیت مک کری و کاستا (۱۹۸۹) پاسخ دادند. در ابتدا، با استفاده از تحلیل عامل اکتشافی و تأییدی وجود پنج عامل شخصیت در نمونه مورد بررسی تأیید شد. در ادامه، نتایج همبستگی بین عوامل نشان داد که عوامل توافق پذیری و وجدانی بودن با هم رابطه مثبت معنادار دارند و عوامل برون‌گرایی و گشودگی با هم رابطه مثبت معنادار و برون‌گرایی با روان‌آزردگی گزایی رابطه منفی معنادار دارد. با انجام تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم مشخص شد که دو سازه ثبات و انعطاف پذیری قابل شناسایی هستند، اما در تحلیل عاملی مرتبه سوم یک عامل کلی شخصیت به دست نیامد. کلید واژه‌ها: پنج عامل بزرگ شخصیت، تحلیل عاملی، ثبات، انعطاف پذیری